

विद्यासागर विश्वविद्यालय
VIDYASAGAR UNIVERSITY

Question Paper

B.A. Honours Examinations 2022

(Under CBCS Pattern)

Semester - II

Subject : SANSKRIT

Paper : GE 2-T

Full Marks : 60

Time : 3 Hours

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

The figures in the margin indicate full marks.

(Indian Culture and Social Issues)

1. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च अधोलिखितेषु पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः 2×5=10

(क) 'संस्कृति' इति शब्दस्य कोऽर्थः ?

(ख) वाल्मीकिरामायणस्यादिमं श्लोकं लिखतु।

(ग) विवाहः कतिविधः ? ते च के ?

(घ) उत्तररामचरितं केन विरचितम् ? अस्य मुख्यः रसः कः ?

(ङ) 'कथासरित्सागरः' कस्य रचना ? तस्य समयः कः ?

(च) विभाजनात् परं जातः पुत्रः पितृसम्पत्तौ कथं अधिकारी भवेत् ?

P.T.O.

(छ) दिव्यप्रमाणे साधारणविधिः को भवति ?

(ज) व्यवहारविषयः अन्यत् केन नाम्ना परिचितः ?

2. अधोलिखितेषु चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः (एकस्य प्रश्नस्य उत्तरमवश्यमेव संस्कृत भाषया देवनागरीलिप्या च प्रदेयम्) : 5×4=20

(क) टीका लेख्या-यक्षगानम्।

(ख) गीतगोविन्दस्य गीतिधर्मिता आलोचनीया।

(ग) प्रतिमानाटकमाश्रित्य रामचरितं चित्रयतु।

(घ) सिन्धुसभ्यताविषये एका टीका लेख्या।

(ङ) सभ्यता-संस्कृतयोः भेदं प्रदर्शयतु।

(च) कालिदासकृतिषु रघुवंशस्य विषयः आलोच्यताम्।

3. त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः :

10×3=30

(क) भारतीयसंस्कृतौ वर्णव्यवस्थायाः महत्त्वं निरूपयत।

(ख) लोकसङ्गीतचर्चायाम् ऋतुसंहारस्य अवदानं विचार्यताम्।

(ग) केरालानृत्ये संस्कृतस्यावदानं स्पष्टीक्रियताम्।

(घ) भारतीय-इसलामसंस्कृतौ संस्कृतस्य स्थानं निर्णयतु।

(ङ) भारतवर्षस्य कृषिविषयकाणाम् ऋतुविषयकाणाम् उत्सवानां परिचयः प्रदेयः।

OR

(Sanskrit and Other Modern Indian Languages)

1. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च अधोलिखितेषु पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः 2×5=10

- (क) किम् नाम भाषाविज्ञानम्?
- (ख) भारतीयार्यभाषायाः के तावत् स्तराः ?
- (ग) किं नाम शब्दार्थतत्त्वम्?
- (घ) आधुनिक-भारतीयार्यभाषायां का भाषाः प्राप्यन्ते ?
- (ङ) प्राचीन-भारतीयार्यभाषायाः मुख्याः भेदाः के ?
- (च) भाषाविज्ञानस्य शाखाः कियत्यः सन्ति, काश्च ताः ?
- (छ) कण्ठवर्णाः कतिभेदाः ?
- (ज) मुखविवरस्याऽनुसारेण स्वरानां कियन्तो भेदाः, के च ते ?

2. अधोलिखितेषु चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः (एकस्य प्रश्नस्य उत्तरमवश्यमेव संस्कृत-भाषया देवनागरीलिप्या च प्रदेयम्) 5×4=20

- (क) संस्कृतभाषायाः रूपतात्त्विकं वैशिष्ट्यं संक्षेपेणालोच्यताम्।
- (ख) संस्कृतभाषायाः ध्वनितात्त्विकवैशिष्ट्यानि आलोच्यन्ताम्।
- (ग) टीका लेखणीया (द्वे) :
स्वरभक्तिः, वर्णविपर्ययः, अभिश्रुतिः।
- (घ) आधुनिक भारतीयभाषाणां संक्षिप्तः परिचयः प्रदेयः।
- (ङ) टीका लेख्या (द्वयोः) :
मालयालम्, काणाडी, तेलुगु।
- (च) प्राचीन-भारतीय-आर्य-भाषायाः वैशिष्ट्यानि आलोच्यन्ताम्।

3. प्रश्नत्रयं समाधेयम् :

10×3=30

(क) ध्वनिपरिवर्तणस्य कारणानि वैशाद्येनालोच्यन्ताम्।

(ख) संस्कृते आर्येतर-भाषाणां प्रभावः आलोच्यताम्।

(ग) आधुनिक-भारतीयसाहित्यस्य उत्सरूपेण संस्कृतभाषायाः अवदानं प्रतिपादनीयम्।

(घ) संस्कृतभाषायाः समुन्नतये प्रादेशिकभाषाणां योगदानं किमासीत्? संक्षेपेनालोच्यताम्।

—————

Vidyasagar University

OR

(Indian Epigraphy & Paleography)

1. संस्कृत भाषया देवनागरीलिप्या च अधोलिखितेषु पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः 2×5=10

(क) का नाम ब्राह्मीलिपिः ?

(ख) अशोकस्य मतानुसारं धर्मः कः ?

(ग) किं नाम गिरनार-अभिलेखः ?

(घ) प्राचीन-भारते कति लिपयः आसन् ?

(ङ) किं नाम एरणस्तम्भलिपिः ?

(च) किं नाम अभिलेखः (Epigraphy)

(छ) शारदालिपेः प्रचारः भारतस्य कस्मिन् प्रान्ते अभूत् ?

(ज) भारतीय अभिलेखशास्त्रे व्यवहृताः के के अब्दाः सन्ति ?

2. अधोलिखितेषु चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः (एकस्य प्रश्नस्य उत्तरमवश्यमेव संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रदेयम्) : 5×4=20

(क) दिल्ली-टोपरास्तम्भशिलालेखे वर्णितानां राजन्यानां परिचयः प्रदीयताम्।

(ख) टीका लेखनीया (एकस्य) :

विक्रमसंवत्सरः, मालवसंवत्सरः।

(ग) मेहरौली-लौहस्तम्भ-विषये एकः प्रबन्धो विरच्यताम्।

(घ) लेखनोपकरणविषये एका टीका लिख्यताम्।

(ङ) अभिलेखशास्त्रे जेम्स-प्रिणसेप् महोदयस्य योगदानं वर्णयत्।

(च) अनुवादं कुरु—

चत्वारि हस्तशतानि वीशत् (विंशत) उत्तराणि आयतनेन एतावन्ति एवं विस्तीर्णेन पञ्चसप्ततिहस्त-
अनवगाटेन भेदेन निःसृतसर्वतोयं मरुधन्वकल्पम् अतिभृशं दुर्दर्शनम् आसीत्।

3. त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः

10×3=30

- (क) ब्राह्मीलिप्याः उत्पत्तेः इतिहासः वर्णयताम्।
- (ख) भारतवर्षे लेखनशैल्याः प्राचीनताविषये आलोच्यताम्।
- (ग) शिलालिप्याध्ययनस्य आवश्यकता प्रतिपादताम्।
- (घ) भारतीयशिलालेखस्य इतिहासे लिपि उत्करणविदाम् (Epigraphists) अवदानम् आलोच्यताम्।
- (ङ) टीका लेखनीया (द्वो)—
धर्मलिपिः, सारनाथस्तम्भः, गिरनार-शिलालेखः, समाजः।

Vidyasagar University